

štvu do srbstva. Po našem mnenju je pa želeti vsaj v duševnem oziru složnega delovanja mej Slovenci, Hrvati in Srbi in po našem mnenju bi baš mi Slovenci morali vedno nekako posredovati mej njimi, niti se preveč obrniti na to, niti na ono stran.

Če hočemo biti odkritosrčni, moramo priznati, da je baš velikohrvaštvo mnogo pripomoglo k mažaronstvu na Hrvaškem. Starčević in drugovi so svojim naglašanjem izključno hrvaškega stališča izrinili Srbe v vladni tabor in le tako je bilo mogoče, da je sedanja hrvaška vlada dobila tako mogočno zaslombo, da jo bode težko omajati.

Od sedanjega združenja hrvaške opozicije se mnogo obeta, ali mi vendar nimamo v vse prave vere. Nekaj vspehov bodo res dosegli, ali naposled bodo pa vendar tudi sedanji opozicionanci morali priti do prepričanja, da poprej ne bode bolje, da se vsi boljši elementi obeh narodnostij hrvaške in srbske zedinijo proti skupnemu so-ražniku madjaronstva. Po našem mnenju je v tem oziru bil najboljši politik vladika Strossmayr, ki je delal za slogo mej Hrvati in Srbi. Zadnji čas so zmagali pravaši s svojimi nazori mej narodom in celo Strossmayr se je udal temu toku in se je spravil s Starčevićem. Dvomiti je pa vendar, če na ta način pridejo Hrvatje do kacic vspehov. Priti mora in prišlo bode še drugačno prepričanje, prepričanje, da je treba sloge mej Hrvati in Srbi, če tudi so sedaj razmere take, da bi bilo skoro zastoj priporočati slogo.

Pa daleč smo zašli od te stvari, ali potrebno se nam je zdelo o naših razmerah mej Slovenci nekoliko spregovoriti, ker poslednji čas se mnogo po časopisih piše o tej stvari in ker je vsa ta stvar v zvezi z avstrijsko politiko sploh in bode zlasti tudi treba jasnosti v teh vprašanjih, predno se bode moglo resno govoriti o kaki preosnovi naše države. Nikakor ni dobro, če bi v taki stvari v temi tavalji, treba je jasnosti. Zato bode nam jako drago, ako tudi drugi listi povedo mirno in stvarno o tem svoje mnenje, da se pojmi razbistré. Le tako se bode naše gibanje vršilo v pravem tiru.

Pa povrnimo se k stvari, o kateri smo se namenili govoriti v teh člankih. Rekli smo, da se je mej slovenskima dnevnikoma bil vnel prepir zaradi razdelitve okrajev po narodnostih. Glasilo naše napredne stranke se je postavilo na stališče praške „Politik“ proti „Slovenu“. To samo pač ni nič tacega, kajti še želeti je, da se tako važna stvar temeljito pojasni z raznih stališč. Hvaležni bi morali biti našima dnevnikoma, da sta stvar lepo mirno in temeljito vsestranski pojasnila. Taka pojasnila morajo biti v korist našim državnim poslancem. Nikakor pa ne odobravamo, da se je kar v taki polemiki nasprotniku očitala nevednost in kdo ve kaj še vse, tako da je postalo le zabavljanje glavni del vse polemike, stvar za katero se gre, se pa jedva omeni. S takim postopanjem, bodisi od te ali one strani se le ovira toli potrebna sloga mej Slovenci. Želeti je, da bi se take stvari razpravljale brez vsacega zabavljanja.

Pri tacih vprašanjih je treba resnega premisleka in je stvar presojati z raznih stališč. Vsekako je pa pomisliti, kak vpliv bi vsa stvar imela na izvršitev našega starega slovenskega programa. Že leta 1848. se je izrekel pokojni naš urednik dr. Janez Bleiweis za zjedinjeno Slovenijo. Pozneje so se nam Slovincem pač ponujali in vsiljevali razni drugi programi. Priporočala se je osnova neke notranje avstrijske skupine, pa tudi obnovenje Ilirije. Vsi taki nasveti pa niso našli mej narodom našim simpatij in so se kmalu pozabili, kjer tudi niso nam v korist, ako se vsestransko dobro presodijo.

Vzlic vsem oviram prihaja Zjedinjena Slovenija zopet na površje. Mej vsemi Slovenci je neka vez, katera nas druži, če tudi smo politično ločeni. Neka sila nas vkupe vleče, to vidimo pri raznih slavnostih, dočim ni skoro nobene duševne zveze mej slovenskim in nemškim Štajerjem. V Gradci se štajarski Slovenec čuti tujca, če tudi je v lastni deželi, v Ljubljani pa domačina, če tudi je prestopil deželno mejo. Zjedinjena Slovenija je ideal vseh zavednih Slovencev in zatorej morajo vedno naši politiki na to gledati, da pospešujejo tisto politiko, ki nas približuje temu idealu, le potem bomo mogli reči, da je njih politika zares narodna, zares slovenska.

### Politični pregled.

Shod dolenještajarskih Nemcev bil je te dni v Celji. Obiskan je bil silno slabo in je očitno kazal, kako malo korenin že ima nemštvo na Spodnjem Štajarskem in to nemštvo se le umetno vzdržuje. Še bolj žalosten bi bil shod, da niso prišli mnogi gospodje iz Gradca in Gorenjega Štajerja. Sklenila se je cela vrsta resolucij, v katerih se zahteva čisto nemško uradovanje v vseh, tudi občinskih uradih, samo nemške šole za vsa mesta in trge ter dvojezične šole po kmetih, tako da se vsa dežela ponemči. Glavni govornik je bil zloglasni Foregger, ki je posebno naglašal nemški značaj Avstrije, kvasil, da so le Nemci državo ohranjujoča stranka, da je slovenstvo nevarno državi. Za njim je pa v blizu v enakem zmislju, kakor on, govorilo še več govornikov.

Poljski katoliški shod v Krakovem se je izrekel za versko šolo in pa za obnovenje papeževe posvetne oblasti. Za versko šolo je mej drugimi govoril predsednik krakovske akademije znanostij grof Tarnovski. Večina poljskih listov pa jako malo piše o tem shodu.

Velik delavski shod bil je na Dunaji, na katerem se je zahtevala občna volilna pravica. Ta shod je spodbudil nekatere stranke, da so se začele bolj zanimati za to stvar. Nekateri kristijansko socijalni in pa tudi liberalni listi so za občno volilno pravo. Tisti konservativni listi, ki zagovarjajo politične predpravice veleposestnikov, so seveda proti taki volilni reformi. Kakor se pa iz oficijoznih listov da posneti, bi vlada bila pripravljena osnovati delavske zbornice, katere bi poslale nekaj zastopnikov v državni in deželne zборе. Delavci so pa posebno zavzeti za take zbornice.

Deželni poslanci češkega veleposestva so imeli minoli teden shod v Pragi. Ta shod je imel namen obnoviti slogo, ki se mej njimi začena kršiti. Windischgrätz in nekateri somišljeniki skušajo osnovati nekako srednjo stranko, več veleposestnikov se pa približuje mladočeški stranki. Na shodu se baje ni kazala popolna zložnost. Ker se je shod vršil pri zaprtih vratih, vse podrobnosti niso znane. Sklenilo se je pa, da se skliče volilni shod. Poslanci sami si niso upali odločiti

na nobeno stran in so zatorej prepustili odločitev volilnemu shodu. Mislimo pa, da se tudi na volilnem shodu ne doseže nobeno sporazumljenje. Če se pa konservativno veleposestvo ruzkroji, bode pa to le Nemcem koristilo, ki potem gotovo še v tej skupščini spravijo nekaj svojcev v zbor. Gre se torej za jako varčne stvari.

**Nemčija.** — Nemški državni zbor bavi se sedaj z novo vojaško predlogo. Predloga se ni izročila posebnemu odseku v pretres, temveč se je pričela o nji kar v zbornici splošna razprava. Kakor se more sedaj soditi, se bode predloga vsprejela. Poljaki in protisemiti so se baje že izrekli, da hočejo glasovati za predlogo. Seveda so tudi dali vladi razumeti, da hočejo za to biti s kako koncesijo plačani, sicer puste pa vlado pri kaki drugi priliki na cedilu. — Cesar vsprejel je te dni zbornično predsedništvo v posebni avdijenci. V svojem govoru je cesar posebno povdarjal potrebo, da se vs prejme vojaška predloga.

**Srbija.** — Predsedništvu srbske skupščine se je že izročil predlog, da naj se prejšno Avakumovičevo ministerstvo posadi na zatožno klop. Predsedništvo je bivše ministre povabilo, da naj se k razpravi pridejo ali sami zagovarjat ali pa naj pošljejo pismene zagovore. Vest torej, da so radikali odjenjali od zatožbe ni bila istinita. Liberalna prejšnja vlada se bode torej vender le tožila zaradi dovršenih nepostavnostij.

**Francija.** — V Parizu so bili zadnji čas krvavi revolucionarni izgredi. Dijak umetnostne akademije bil je vsled nekega prestopka kaznovan. Tovariši njegovi jeli so zaradi tega demonstrirati in razgrajati, vsled česar so prišli v dotiko s policijo, ki je rabila orožje. Nesreča je hotela, da je bil pri tej priliki od policije ubit neki mladenič, ki je le slučajno zašel med razgrajočo druhal in ni bil prav nič soudeležan pri razgrajanju. To je pa vzbudilo veliko razburjenost. Dijakom pridružili so se še socialistiški elementi in izgredi so se ponavljali dan za dnevom. Ker je vlada ravno razpustila tudi delavsko borzo, češ, da je protipostavno organizovana in gnjezdo anarhistov, so zapričeti izgredi se še bolj pojavili kajti pritegnili so tudi delavci. Bili so se dan za dnevom pravcati boji mej razgrajajočimi in policijo. Bilo jih je več ranjenih in policija jih je mnogo zaprla. Da so pa imeli razgrajalci toliko poguma, je tudi temu pripisovati, da je občinski svet pariški po večini socialistiškega mnenja takorekoč podpiral te nemire, ker je grajal vlado, da je razpustila delavsko borzo. Vlada je s pomočjo vojaške sile zatrla nemire. Tudi v zbornici prišla je stvar na vrsto. Nekateri poslanci so močno grajali vlado, češ, da je ona odgovorna za izgrede, ker jih je njena policija s svojo neprevidnostjo provzročila. Le s težavo pogovorila je vlada zbornico, ko je obljubila, da preosnuje policijo. — Svoje dni smo poročali, da je francoska zbornica sklenila, da plačani javni uradniki ne morejo biti poslanci. Francoski senat je ta sklep zavrgel in pri bližnjih prihodnjih volitvah volilo se bode po starem volilnem redu.

**Amerika.** — V Zjedinjenih državah sklical se je kongres, ki se ima pred vsem posvetovati o vrejenji denarne veljave. Cena srebra je močno pala in treba bo vvedbe zlate veljave. Ako se to uresniči, bo zlato v svoji vrednosti močno poskočilo, cena srebra bo pa še bolj pala. V Indiji vpeljali so zlato veljavo, za kar bodo potrebovali gotovo mnogo zlata in zdaj naj se zgodi to še v Ameriki. Avstro-Ogerska, ki za svojo zlato veljavo itak še ni zadosti zlata nakupila, ker ga ni lahko dobila, bo sedaj še v večji zadregi. Bati se je, da zlata veljava ostane pri nas le na papirji, to se pravi nekaj zlata bode že v prometu, toda toliko ne, kolikor bi ga vsled vvedbe zlate veljave moralo biti.

**Egipt.** — Egiptovski podkralj podal se je te dni k sultanu v Carigrad. Namen temu potovanju je baje posvetovanje s sultanom, kako bi se bilo moč otresti angleškega nadgospodarstva v Egiptu. Egiptovski podkralj postal bi namreč

rad bolj samosvoj in bi se otresel Anglije, ki ima svoje pravice v Egiptu. Pri tem činu baje podirata podkralja Francija in Rusija.

## Obrtnija.

### Trpežnost stavbenega lesa.

O trpežnosti stavbenega lesa so naši obrtniki navadno le pomanjkljivo poučeni. Večinoma jim veljajo za vodilo nekatera praktična pravila in razne izkušnje, ki so pa čestokrat nabrane na nepravi podlagi in površnem opazovanju. Sploh se pa tudi ne more natančno določiti trpežnost lesa za vse slučaje. V pošteved pridejo menjajoče se temperature, razne vlažnosti zraka in množina soka, ki je zaostala v posekanem deblu. Tudi je trpežnost lesa zavisna od razmer, pod katerimi je vzrastlo drevo. Če je rastlo deblo v kakem zakotju, postalo je jako visoko, pravilno in gosto. Vlažna in mastna tla provzročujejo široke in rahle letnice; na pustem svetu rasto drevesa počasi, a les jim je precej gost in trden. Če stoji drevo na kraji, ki je proti severu odprt, postane deblo šibko in trdo, posamična vlakna so tanka; če stoji deblo prosto proti izhodu in jugu, postane bolj kratko, mehko in dobi debela vlakna. Tudi starost in zrelost drevesa imata velik vpliv na trpežnost lesa. Osebito pri smerekovini velja pravilo, da je les tem gostejši in trdnejši, čim zrelejše je drevo, ker se luknjice vedno bolj napolnijo s smolo, škrobom, vlaknovino i. t. d.

Gotovo bode zanimalo naše čitatelje, če jim podamo nekoliko podatkov o trpežnosti lesa, ki se nahajajo v listu „Bautechnische Zeitschrift“. Po preiskavah dotičnega strokovnjaka imajo razni lesovi naslednje trpežnosti:

	V vedni mokroti.	V menjajoči se mokroti in suši.		Na vedno suhem kraji.
		na zraku	če je zraku pristop za- branjen.	
Javor	20 let	10 let	5 let	1000 let
Breza	10 "	5 "	3 "	500 "
Bukev bela	750 "	30 "	30 "	1000 "
Bukev rudeča	10 "	25 "	5 "	800 "
Hrast	1000 "	120 "	200 "	1800 "
Jelša	800 "	5 "	2 "	400 "
Jesen	10 "	20 "	3 "	500 "
Smereka	6 "	45 "	20 "	900 "
Mecesen	800 "	90 "	150 "	1800 "
Bor	500 "	80 "	120 "	1000 "
Brest	20 "	100 "	180 "	1500 "
Cedra	1200 "	500 "	400 "	2000 "
Topol	10 "	3 "	1 "	500 "
Vrba	20 "	5 "	4 "	600 "

Iz tabele razvidimo, da ima poleg hrasta največjo trpežnost mecesen, ako se ne oziramo na cedro, ki je inozemski les.